

Aan de leden

Datum
30 maart 2026

Ons kenmerk
U202600182
Lbr. 26/008

Telefoon
070 373 8393

Bijlage(n)
geen

Onderwerp
Steun voor brief van minister van Asiel en Migratie

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Op 26 maart heeft de minister van Asiel en Migratie alle gemeenten een brief gestuurd over de actuele situatie in de asielopvang. Hij schetst in deze brief een zeer zorgelijk beeld: op korte termijn is er een tekort van circa 4.500 opvangplekken, oplopend tot ongeveer 7.900 plekken richting het einde van de zomer.

Deze situatie is niet nieuw, maar wel urgent en vraagt om gezamenlijke inzet van gemeenten. Tegelijkertijd bevinden we ons in een bijzondere bestuurlijke context. Gemeenteraden zijn net nieuw gekozen en het college is demissionair. Ook zien we dat in een aantal gemeenten waar de komst van opvanglocaties speelt, de lokale politieke verhoudingen zijn veranderd.

Opgave en verantwoordelijkheid

De minister heeft in zijn brief een duidelijke oproep gedaan aan gemeenten om op korte termijn extra opvangplekken te realiseren en de Spreidingswet uit te voeren. Daarbij is ook aangekondigd dat, als gemeenten niet voldoen aan het verdeelbesluit, verdere stappen in het kader van interbestuurlijk toezicht mogelijk zijn.

De VNG onderschrijft deze oproep, nadrukkelijk ook vanuit het perspectief van gemeenten die nu in de problemen zijn of komen. Bijvoorbeeld de gemeente Westerwolde met het aanmeldcentrum in Ter Apel, en gemeenten waar de opvang niet tijdig gesloten kan worden.

De Spreidingswet is mede op verzoek van gemeenten tot stand gekomen en heeft als doel een evenwichtige en solidaire verdeling van opvang over het land. In de afgelopen periode hebben gemeenten zich via diverse resoluties, op de ALV's van de VNG, expliciet uitgesproken voor deze aanpak en voor het principe van solidariteit dat daaraan ten grondslag ligt.

Nu de minister heeft aangegeven de Spreidingswet daadwerkelijk te willen uitvoeren en, waar nodig, ook te handhaven, vraagt dit ook iets van ons als gemeenten. De uitgesproken steun kan

niet vrijblijvend blijven; deze moet zich vertalen in concrete inzet en het daadwerkelijk realiseren van opvangplekken.

We realiseren ons dat dit van gemeenten veel vraagt. Lokale omstandigheden kunnen complex zijn en de bestuurlijke en maatschappelijke druk is in veel gevallen groot. Daarnaast is er ook een groot tekort aan plekken voor Oekraïners. Tegelijkertijd constateren we dat veel gemeenten de afgelopen periode al belangrijke stappen hebben gezet, onder andere bij de huisvesting van statushouders en het realiseren van opvangplekken voor zowel asiel als voor Oekraïners.

Oproep tot handelen

Juist in deze fase is het van belang dat de gezamenlijke inzet wordt voortgezet en waar mogelijk wordt geïntensiveerd. Daarom doen we een nadrukkelijk beroep op alle gemeenten om:

- op korte termijn te bezien welke mogelijkheden er zijn om (aanvullende) opvangplekken te realiseren, inclusief tijdelijke en noodopvang
- nog meer vaart te maken met de huisvesting van statushouders, zodat plekken in de opvang vrijkomen
- uitvoering te geven aan de Spreidingswet en te voldoen aan de bijdrage die van de gemeente wordt gevraagd

Het mag niet zo zijn dat gemeenten die al stappen hebben gezet, onevenredig worden belast doordat elders onvoldoende capaciteit wordt gerealiseerd. Solidariteit tussen gemeenten is een randvoorwaarde om de opvang als geheel beheersbaar te houden.

Steun voor uitvoering Spreidingswet

De VNG spreekt haar steun uit voor de inzet van de minister om de Spreidingswet uit te voeren, op basis van de eerder aangenomen resoluties. Deze wet biedt het noodzakelijke kader om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen en te voorkomen dat de druk zich concentreert op een beperkt aantal gemeenten.

Tegelijkertijd vinden we het van belang dat er oog blijft voor de positie van gemeenten en de uitvoerbaarheid van de opgave. We blijven hierover in gesprek met het rijk.

De huidige situatie, waarin asielzoekers mogelijk op straat belanden, is onwenselijk en onmenselijk. Het vraagt van ons allen om verantwoordelijkheid te nemen en te handelen.

We rekenen op uw inzet.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Sharon A.M. Dijkma
Voorzitter